

## Előfizetési díj.

|                                                    |         |
|----------------------------------------------------|---------|
| Videkekre postán vagy helyben házhoz hordva:       |         |
| Egész évre                                         | 12 frt. |
| Félévre                                            | 6 frt.  |
| Negyedévre                                         | 3 frt.  |
| Egy órá helyben                                    | 1 frt.  |
| Videkről egy hónapra előfizetést nem fogadtunk el. |         |

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

## KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

## Hirdetési díjak:

Ötészor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezmény is nyújt a kiadóhivatal.

## Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haase Wien  
stein et Vogler Wallfischgasse Nr. 10.

## Nyilttérli cikkek

garmond sora után 25 kr. fűtetendő

## Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsín-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

## Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

## Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

## ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

## „KELET“

politikai és közgazd. napilap

1874 évi folyamára.

„KELET“ előfizetési ára:

|                |         |
|----------------|---------|
| Egy évre       | 12 frt. |
| Félévre        | 6 frt.  |
| Negyedévre     | 3 frt.  |
| Egy órá        | 1 frt.  |
| Egyes szám ára | 5 kr.   |

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

## Az ideai kath. status-gyűlés.

Nagy-Szeben, jun. eleje.

Alig néhány hét választ el bennünket az erdélyi katolikusok status-gyűlésének idejétől s azok, kiknek szívéből a szent egyház iránti buzgóság e materialistikus időkben sem veszett ki egészen, feszült érdeklődéssel várhatják e jelentékenynek ígérkező tanácskozás megnyitását.

Szeretett főpásztorunk meghívója előnkbe tárta a nagy feladatokat, melyek megoldására várnak, de mi azt hisszük, hogy az itt megjelölt tárgyakon kívül még igen nevezetes kérdések fognak ott felmerülni.

Teljesen osztiuk ugyan is ó excjának gyöngéd figyelmeztetését, melylyel b. József Lajos ó excjának, az ig. tanács világi elnökének, ismételt lemondása alkalmából a nemes báró megmarasztására utal. Azt hisszük azonban, hogy a báró ur sokkal hajlandóbb lenne e nem kis tétellel járó tisztelet tovább is viselni, ha mellé egy alelnök is állíttatnék, miután az eddigi szokás szerint, ha jól vagyunk értesülve, az elnök távollétében mindig egy ig. tanácsos helyettesíté őt az elnöki székekben. S erre nézve konkrét ajánlattal is léphetünk föl, a mennyiben rámutathatunk m. Pál Sándor,

tankerületi főigazgatóra, mint a ki eddig is többször vitte, szokott tapintatosságával, az elnökséget. Ez uton míg egyfelől a valódi érdemnek nyújtatnék előismerés, másfelől biztosíthatnók magunknak b. József Lajos ó excjának megmaradását is, a minek, úgy hisszük, egész statusunk csak örülni fogna.

Egy másik szintén nagyfontosságú kérdés, mely elődázhatatlan megoldásra vár: tanerőink ügye, melyre — mint épen e tisztelt lapok hasábjain megdöbbenve olvashatók — nehéz idők következtek el, midőn a kegyesrendi atyák, kik a beszercei elemi iskolát és a kolozsvári főgymnasiumot látják el tanárokkal, egyszerre elvonatnak az erdélyi tanügy teréről s ez által tanerők dolgában úgy is oly szegény házarészünk érdekein érzékeny csorba ütöttek.

Szorongó szívvel vártuk a „Kelet“ e hírének megczáfoltatását, azonban fájdalom, mind hasztalan. A statusgyűlés tehát nem mellőzheti a tanügy kérdésének felszínre hozását sem.

Mi ugyan abban a meggyőződésben vagyunk, hogy magának az ügynek gyökeres megoldása, a középtanodai oktatás ujra szervezése sokkal célszerűbben történhetik majd az idevonatkozó országos törvény meghozatala után; de a kegyes rendi atyák elvonásának specialis kérdése rögtönös elintézésre vár.

Nem hihetjük, hogy a rend t. főnöke alapos ok nélkül tette volna e kijelentését s így valószínű, hogy a rend tanerőinek hazarészünkből való kivonását a szükség parancsolja. De viszont azt sem hihetjük, hogy a rend ennek rögtönös és teljes mérvű keresztülvitelével, egyszerre két kath. tanodát akarjon megszüntetni. Status gyűlésünknek tehát nézetünk szerint oda kellene működnie, hogy a piarista atyák ne egyszerre, hanem több évre beosztva hagyjanak ide bennünket. Így például meg lehetne kezdeni a beszercei elemi iskolával, hol a piaristákat Szt. Ferencz rendiek válthatnák föl, a kolozsvári főgymnasiumnál pedig rendre-rendre világi tanárok lennének alkalmazandók.

További nevezetes kérdés lenne a statusgyűlés autonomicus szervezése. Nem tudjuk ugyan, ha vajjon eljött-e már ideje a szervezet végleges megállapításának, de mégis talán időszerű lenne a status-gyűlés tagjai választási módzatainak szabatos körülírása. Ez természetesen attól függ, ha vajjon eleget tett-e az igazg. tanács mult évi gyűlésünk azon utasításainak, hogy a szervezet iránt tervet dolgozzék ki, — s vajjon nem vetette-e — annyi más közt — e kérdést is hátrább. b. e. előadónk örök elköltözése. Ha igen: akkor kétszeres fontosságúvá válik az új előadó választása s mi nem tudjuk status-gyűlésünk figyelmébe elég melegen ajánlani e rendkívüli fontosságú választást és pedig ugyanazon értelemben, mint azt egy szakavatott toll a b. e. Keserő Mózes halála után kevéssel, e tisztelt lap hasábjain, felfejteté. Ez állás nagy hordereje mindnyájunk előtt eléggé ismeretes és épen azért csatlakozunk a hivatolt „egy katolikus“-hoz, hogy kizárólag „a katolikusstatus szolgálatában álló világi férfiak“ legyen, ki netekintse e szép de terhes tisztelet csúján mellékes foglalkozásnak.

Szintén e gyűlés feladata lesz az elhalt id. Groisz Gusztáv és Mikó Antal helyébe új ig. tanácsosok választása. A gyűlés bölcsősége bizonynyal meg fogja találni e meghaltak méltó utódait. Csak arra az egyre kívánunk itt reflectálni, hogy a most lefolyt év — úgy hisszük — eléggé kimutatta, hogy a vidéki világi tagok választása nem vezet célhoz, miután míg a vidéki egyházi tagok pontosan megjelennek az igazg. tanács gyűléseire, addig a világiak közül néhányan, úgy halljuk, egyszer sem vettek részt a tanácskozásokban. Az új választások ez anomálián is segíthetnének.

Adja a mindenható, hogy ezen is a több nagy kérdések a Szent Lélek világosító erejének befolyása alatt nyerjenek idei statusgyűlésünkön megoldást.

Faxit deus!

Egy tanár.

— A naszdvidéki erdőségek ügyében kiküldött bizottság tegnapelőtt tartott ülésében átvette a belügyminiszterium által a képviselőház elnököhöz átküldött, a volt II. oláh határhozrend birtokviszonyaira vonatkozó összes irományokat, melyeknek nagy terjedelméről fogalmat nyújthat azon körülmény, hogy az a különböző régi és mostani országos főhatóságok levéltáraitól származó 16 fősomagban, gondosan regisztrálva és egyenként megmérve, összesen 2 mázsa és 28 bécsi font.

Miután azonban a bizottság az eddigi tárgyalás alapján meggyőződött arról, hogy alaposan csak úgy járhat el, hogy ha magának ezen íremányok gódos átvizsgálása által szerez a tények valódi állásáról közvetlen ösméretet, elhatározta ezen nagyterjedelmű iratesomagokat átvizsgálni és ennek előkészítésével P.p Lajos bizottsági tagot oly meghagyással bízta meg, hogy ezen sok időt, tartós és megfeszített munkásságot igénylő megbízatását — tekintve a jelen ülésszaknak rövid tartamát és a napirenden levő fontos tárgyak által levő elfoglaltságot, — a közelebbi szünidő alatt teljesítse, hogy a bizottság az új ülésszak kezdetén tárgyalásait újból folytathassa.

— Az igazságszeretet abban mutatkozik, hogy az ember mindenütt fel tudja találni és becsülni a jót.

— Mélyen és komolyan gondolkodó embereknek igen nehéz állásuk van a közönséggel szemben.

— A feltétlen tevékenység, bármiféle legyen is az, végtére tönkre tesz.

— Általánosfogalmak, balvélemény és önhittség mindig készen vannak, hogy valami nagy szerencsétlenséget idézzenek elő.

— A legcsekélyebb ember is lehet egész, ha képessége és ügyessége határain belül mozog; deha ezen mulhatatlanul szükséges arány nincs meg, akkor még a szép előnyök is elhomályosodnak s megsemmisülnek. Ezen baj az újabb időkben még gyakrabban előfordul; mert vajjon ki lenne képes a jelenkorak egyáltalában hatványozott követelményei, még pedig a leggyorsabb haladásban levő következményeinek eleget tenni?

— A ki a tiszta tapasztalattal beéri, és a szerint cselekszik, az el-gezt bir az igazból. A nővekrő gyermek bölcs ez értelemben.

— Sohasem más csál meg minket, mi magunk csaljuk magunkat.

— Ha az ember a maga testi vagy szellemi állapotáról gondolkodik, rendszeren betegnek találja magát.

— Átáiban véve az emberek minden, bármily irányú tettét, gondolkodását ismeretei határozzák meg, épen ezért nincs retentőbb dolog a világon, mint a tudatlanság munkálkodását látni.

— A „Tageblatt“ idézi lapunk egyik közlelbbi vezércikkét s a helyett, hogy a cikkre magára tenne megjegyzéseket, czáfolni igyekszik a „Hermansstädter Zeitung“ azon állításait, melyeket mi idézől között tettünk át a nevezett lapból. Semmi kifogásunk a „Tageblatt“ erőlködése ellen, melyek sem azt nem czáfolják meg, hogy egy hierarchicus-bureaucrata clique intézi a szász igazgatást; sem azt, hogy ezen igazgatásban a házalás mesterségét is igénybe vették az illetők; sem pedig azt, hogy csak 2 1/2 kerület nyilatkozott a deákpártból kilépett képviselők mellett; csupán csak a mondandók vagyunk a „Tageblatt“-nak, hogy a midőn a „Hrmstr. Zeitung“-gal van dolga, azt ne velünk igazítsa.

## Bukuresti szemle.

(A vasuti csatlakozás feletti vita folytatása.)

Bretiano G. vöröspárti: A román vaspályák nem lesznek jövedelmezők, mert az indiai irány Szerbia felé van tervezve s két párhuzamos vonal meg nem állhat. Boereszkó ur azt mondja, hogy az orsovait a tömösi nélkül nem adják. Az osztrák kormány kénytelen megadni az orsovait, mert már sokat dolgoztattott és ha erősen tartjuk magunkat, ezzel is meg fog elégedni. Magyarország azért kéri a tömösi összeköttetést, mert zsákutczába szorult. E miatt ott az országgyűlésen is volt már felszólalás s a kormány ott minden igényt ki akar elégíteni. Ez a vonal csupán a kivitelle fog szolgálni hozzánk, Bulgáriába és Törökországba. Két vonal fog vetekedni s így a jövedelem szét fog oszlani. Sokkal inkább óhajtott volna, hogy Magyarország építse ki, mint most két éve akarta, ezt a vonalat. Nem ér a vasut semmit, midőn szegény és nyomorult nép között vonul át. Nem kell vasut a meddig a népen nem segítünk. Nincs a vasut ellen, de jobb időkre akarja halasztani, a veresorvai most teljesen elegendő. Minő városokat érint a tömösi vonal Brassóttól Ploestig (2) Egyet sem. Mi nem küldjük terményeinket Erdélybe, csak felette ritkán. Brassó ipara jelentéktelen. Ma is szekerem szállítják a brassói portékát Brailába. Egy kitűnő osztrák író azt mondja, hogy a vasut nem érint nagy városokat, nem jövedelmező. Az 1866 iki forradalomkor helyzetünk kedvezőbb volt, nem volt olyan nagy adósságunk. Ellenzi a kormány javaslatát, mely az országot tönkre teszi. Azt hiszi, hogy ezzel szolgálatot tesz a dynastiának és Románia jövőjének.

Lohovári igazságügyér: Az összeköttetés kérdése nem új s az ellenzék nem mondhatja, hogy alá van írva. Már hat éves ügy s maga a haza jó érdeké követeli. Vasutainkat nem azért szavaztuk meg, hogy zsákutra jussunk. Az ellenzékre hivatkozik, mely kormányon volt, midőn Ausztria a veresorvai pontért egy más pontot követelt. A veresorvai vonal Ausztriára nézve nem fontos, mert a bajtökázás-

— A sivatag-lakó hiaduk felfogadják, hogy halat nem esznek.

— A művészetben és a tudományban úgy, mint a kivitelen és tettben csak az a fő, hogy a tárgyakat tisztán fogjuk fel és azokat természetök szerint használjuk és kezeljük.

— Sajnálom azt az embert, a ki a mulandóságból nagy dolgot csinál és a földi semmiség buvárátába merül; hisz mi épen azért vagyunk a földön, hogy a mulandót halhatatlanná tegyük: s ezt azáltal tehetjük, ha mindkettőt becsülni tudjuk.

— Hogy őszinte, lesznek ezt megígérhetn, de azt nem, hogy részrehajlatlanul fogok itálni.

— Roland asszony, a vépadon írószert kért, hogy lejegyezhesse a sajátágos gondolatokat, melyek utkzben előtte lebegtek. Kár, hogy megtagadták e kérését! Mert az élet utolsó perceiben addig ismeretlen, fecséges gondolatok támadhatnak egy e készült fejében. Olyanok ezek, miut valami boldog dāmonok, kik a multnak csucsára fénynyel szállnak le.

— Az első és az utolsó, mit a lángészről követelni kell, igazság-szeretet.

— Jobb, habár a legcsekélyebb dologgal is a világon, de valamivel foglalkozni, mintsem csak egy negyed órányi időt semmibe venni.

— A művelten ember csak úgy vakon él bale a világba, neki elég, ha az eseményeket testi eszmei előtt eltűnni látja; a művelt már érezni is akar. De gondolkodni is, ez csak az egészen művelt embernek sajátja s ennek kellemes.

D. I.

## „KELET“ TÁRCZÁJA.

## Fénysugarak

Goethe

gondolataiból.

— A hálátlanság mindig egy neve a gyengeségnek. Soha sem hallottam, hogy derék emberek háládatlanok lettek volna.

— Vannak emberek kik barátjaik gyengéire figyelmelek. Nincs semmi hasznuk belőle. Én legalább mindig ellenségeim érdemeire ügyeltem, s ebből volt előnyöm.

— Az embernek legérdekesebb tárgya az ember, s egyedül csak ez kellene, hogy érdekelje. Minden egyéb körülöttünk csak elem, melyben élünk, vagy eszköz, melyet használunk. Minél inkább ezekhez tartjuk magunkat, mennél több figyelmet és időt fordítunk ezekre, annál gyengébb lesz saját értékünk érzete és a társadalom jó hatása.

— A nevelés nem áll egyeből, mint hogy az ifjúságot azon feltételekhez szoktasunk, azon körülmények alá neveljük, melyek szerint a világban általában, s aztán az egyes körökben élni tudjon.

— Nincs a világon nyomorultabb a határozatlan emberrel, a ki két érzelm közt inog, mindkettőt szeretné egyesíteni, s nem tudja felfogni, hogy azt épen csak is az őt kínzó kétség, nyugtalan-ság tudja egyesíteni.

nak versenyt nyújt. Magyarban érdeke Brassóban van, mint a miénk Vercserován. Midőn valamit kérünk, adunk kell valamit. Nem kérhetünk olyan nagy hatalomtól mint Ausztria valamit a nélkül, hogy mi ne adjunk. Nem mi, de egy Germania, egy Russia sem kívánhatna ilyet a nélkül, hogy ki ne nevéssék. Vagy el kell fogadnunk mindkettőt vagy semmit. Hatalmas államok is fogadtak el ilyen észszekötést. Olaszország átturatta a Mont Cenis-t most a Sz. Gothárdot. Vercserova nélkül a mi vasutaink halva vannak. A vercserovai vonal rövidebb, a brassói görbébb s hosszabb, a keleti transito a vercserovain leond. Ha a szerbiai, mint Bretian mondja még rövidebb, akkor még inkább kell iparkodnunk. Ha a hódítástól tartunk, akkor Belgium nem kötötte volna kilencz ponton vasutját össze Franciaországgal, Svájc nem furatta volna át a Szt. Gothárdot. Ha erről is lehet beszélni, akkor rontunk össze brassói töltött utunkat s kérjük az eget, hogy emelje fennebb a Kárpátokat s szélesítse ki jobban a Dunát s aztán zárkozzunk kínai falak mögé. Ily barbar műveletet nem teendünk s velünk a nemzet sem akarja.

Manu vörösparti: A külügyér a közlekedés-ügyér dolgába elegyedett, midőn e javaslatot tette. Terjeszse elő Boeresko a dipl. okmányokat s ha látni fogjuk, hogy ez az ultimatum s ha nem nyelhetünk kedvezőbb szerződvényt. Boeresko közbeszólt: Ultimabb mint bármely szerződvény. Manu: A régi conventio is kötvény volt. Azonban én még sem szeretném ilyen nagy hatalommal nagyon messzevinni, mert megbikacsolhatja magát s akkor aztán semmit sem ad. Ebből az összekötésekből Magyarország fogja a legfőbb hasznát húzni. A brassói vonal nemzeti iparunkra is káros. Most az erdélyi s a mi iparunk egyforma, de a vasutal az erdélyi emelkedni fog. Azonban mind emellett kész megszavazni, ha nincs kilátás jobbra.

Vásescu vörösparti: A kérdés gazdasági, pénzügyi politika szempontból legfontosb Romániára nézve. Pénzügyünk, érdekünk tiltják a brassói pont-ért kezességet vállalni. Azt sem tudjuk mennyibe fog kerülni a brassói-ploesti, csak látjuk, hogy 3 millió évi fedezetet kérnek. A vonalat nem is tanulmányozták, hogy tudhatnák vajjon nem lesznek-e monacenis akadályok is. Adósságunk ma 27 millió; jövő évben 33 lesz. Több adót nem birunk meg. Szeretné tudni, ha Ausztria kimondotta-e az ultimatumot, mert még akkor sincsenek a román vasutak veszélyben, ha a vercserovait nem kapják meg.

Ventura fehérpárti: Védi mind a két pártot, főleg a helyzet kényszerűségéből, midőn már az országban olyan hosszú vonal meg van. Az egyszerű kész vaspályák előtt nincs akadály. Az iczkari vonal nem szakít s csodálja, hogy magában az országban olyan szépen jövedelmezett. Ha megtettük a hibát, midőn az országban olyan hosszú pályát megszavaztunk, ezt a hibát meg is kell fizetni, mert később nem drágább leond. Ha összekötéseink lesznek, úgy pénzünk is lenni fog. Mi nem szabhatjuk Ausztria elébe az összekötést, de ő sem előnkbe. Az árszabályt előnkbe akarta szabni, de mi nem fogadtuk el. Még maga Manu is csak kibúvóját keresett, hogy az elleneket megmenhessen. A conventio Ausztria részéről ultimatum s hiszem, hogy e felől Boeresco is meg fogja Manu-t győzni. Fogadjuk el a ház mind a két pontot, hogy elmondhassuk egykor, miszerint nem léteznek a Kárpátok a keresztelkedem és közlekedésre nézve.

(Folytatjuk.)

## BELFÖLD.

Szt.-Margita, jun. 10. 1874.

(Újság. Tűzvézés.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem, legyen szives becses lapjában egy kis tért engedni e hó 8-án a közegünkben véletlenül kiütközött tűzvézés által a szó teljes értelmében mindentől megfosztott 18 család (96 lélek) érdekében egy eső szót emelhetnem.

Nem akarom hosszasan esetenl, a tűzvéstől megkíméltek sorsát is, csak egy tény is eléggé felmutatja vagyonai állását. Ugyanis e hó 5-dikén a körjegyzői hivatalban 6 család fő jelent meg, azon kéréssel, hogy a körjegyző adjon nekik utlevelet Oláhországba való kíváncsiorolhatásra, ellenesetben éhhalál martalékaik lesznek. De a kért utlevél a tete-mes hátulról adó be nem fizetéseig a megyei hivatalból ki nem adatott. Ezzenkét év óta első eset, hogy idegenek jönnek nagy csoportokban — mint városra szoktak — még szegény helységünkben is kapával, kacsával munkát keresni Négerfalváról, Embertől, Horgospatakról stb., kik munkát nem kapva kétségbeesve vándorolnak tovább. Hogy is láthatassák el az idegeneket, holott nekünk magunknak sincs eledelünk s tudok itt esetet, hogy 1 kupa máli lisztért örmest kapál egy nap, csakhogy gyermekeit ne lássa éhen halni.

Ily körülmények közt lepett meg véletlenül 18 családot e hó 8-án délután 4 órakor egy borzasztó tűzvézés, elharmasztván mindenét a szó szoros értelmében, meg gyümölcsfáit a szerencsétleneknek, csak a rajtok lévő ruhával maradtak, hajlék, élelem, ruha, gazdasági eszközök, majorság és kertivetemény nélkül, sőt még borpny is éget be, nem lévén csak a gyermekek és munka képtelen öregek otthon. Emberek! keresztények! honfiak! tekintetek e nyomorra, adjatok egy könyör morzsát e nyomorultak számára!

El nem hallgathatom a nemes lelki és ál-

zatkész méltóságos br. Huszár Miklósnak, 35v. br. Kemény Györgynének, hasznabérli izraelita Zelig József urnak és Medgyesi Karolin ref. papnának a szerencsétlenek nevében hálás köszönetet szavazni, kik a rögtön nagyszerű segédkezés által megtízszerezték drága adományait. Jelesen br. Huszár Miklós adott készpénzt 24 frtot, minden családnak külön külön 3 drb. gyapjút, párnákat, fehérneműt és 130 szál épületre való fát. Br. Kemény Györgynek 6 méltósága akkor rögtön 80 kenyeret süttetett s csztatott ki, másnap 50 nagy véka szemes törökbu-zát és 17 szál jó épületfát. Zelig József ur 17 nagy véka mállisztet, a gyűlt gabonát vám nélkül örölték és két családnak mig építhet ingyen szállást adott. Lénárd Samu 2 nagy véka törökbu-zát, neje Medgyesi Karolin 15 sing vásznat, 4 lepedőt és több ocska változót. Adjon isten sok ily birtokosokat mint nekünk. Éltesse és óvja meg a kegyelem ura! Tart-sa meg az ég életét sokáig.

Ezen felhívást lapjában felvenni s könyör adománnyal gyűjteni, minden hazai lapot tisztelettel felkérlek.

Lénárd Samu s. k.,

szt.-margitai ref. lelkész.

## Alsófehérmegyei ügyek.

(Viszonzásul.)

Nem volt szándékom Alsófehérmegye közelebb tartott rendes bizottsági gyűléseiről megemlékezni, annyival inkább, hogy azt hittem, Alsófehér jelenlegi politikai mozzanatairól, nem értesítendő senki a közönséget, azokról vagy hallgatni, vagy csak az igazat feltárva s így szennyesseinket a világ előtt mosni lehetünk. Az elsőre határozók el magunkat, meggyék iránt táplált szeretetünkkel fogva.

Azonban kis r. l. a „Kelet” tegnapielőtti számában, úgy hisszük: hivatalos tendenciából — mert hát fájdalom, már Alsófehérben is sokaknál a bu-reaucratikus ambitio vergődött tululva, a megye iránti érdeklődés felett — mistificálni akarván a közönséget, tollat ragadunk kezünkbe, ha már szólni kell, Alsófehérnek lejtőn hanyatlani indult dolgairól, legyen az legalább a valóság hangján mondva.

Nem akartuk pedig szellőztetni, mert azt hit-tük, hogy a jelenleg vészemre kapott intézők belátják tettük helytelenségét és megdöbbenve attól, hogy azok, kik a megyének jó és bálorsában önzetlenül részt vettek, a magát, dőllyében elhívó s a legszen-tebb akarati számba nem vevő hivatali hatalom tá-mogatásától, ha már egyébrt nem is, a közügy iránti szükséges egyetértés látszatáért, visszatérnek a jó utra és nem engedik tovább is sülyedni me-gyénket az immorális sűppödő mocarájába. Azonban, nem csak ottthon nem egyeztetek visszatérni a dolgokat rendes medrükbe, sőt uti figura doqet, a hízélgés tönkjével megszentelni is akarják, az em-lített tudósításban művek dicsőségét.

Az az összegyűlt szép publicuma a bizottsági gyűlésnek, ha szinte tette is megédét a tagoknak, nagyrészen bémész hallgatók és bizonyos vivatozá-sokra odagyűjtött diákokból állott; s ha örömről lehet szólni, az nem volt más, mint részt a me-gyében kényük-kedvük szerint gazdálkodó bizonyos hivatalnokok „elment a macska, tánczolhatnak az egerek” léle kárörme, részint némelyeknek vadál-mába harapás miatti mosolygása s alig hisszük, hogy az előklő főispán, éppen oly jól érezte volna magát, körüllete nem látva a megyének megszokott jeles fiait. S bárhogy nem szeretnénk gyanusítani kis r. l.-t. czélatosságról, a ki látszó lólab patáit nem tagadhatjuk meg, tudósításának köpenye alól, midőn a már alispánna avangiroztatott volt főjegyző, kiváló jelentéséről emlékezik meg: A két ér-telmű szavaknak megvan az a hatásuk, hogy a ki-re alkalmaztatnak, feleli, „hogy magára ne vegye, olyan fogalommal, mint a minő értelmezést ad neki a közönség; és el lehet mondani szép hízélgéssel azt, a mi igaz, a nélkül, hogy a nemszámított bo-dulásban mámoros igazi értelmére gondolhatna. S kétségtelenül kiváló az is, mi mások felett, szépség-ben, correctségben, tisztaságban, az előadás folyó-konyaságban felülmulják az e nembeli műveket és kiváló lehet mindaz, a mit e tekintetekben messze alatt állónak sülyed le, megint más művek előtt, bizonyára egy fontos hivatali állás követelménye, nehéz lehet, a leggenialisabb egyének is, viszont nehéz annak is, ki sem nem lángész, sem adminis-tratív képesség, vagy plane saját művét olvasni se tudja. S hogy mindazon pártatlan, utólrhetetlen, buzgalom, kiválósága elragadta volna a „szép szám” bizottság a haza és megye iránti szép kö-telességüket teljesítő megjelent tagjait, biztos for-rásból merített értesülésünk szerint alapos okunk van hinni, hogy meglepte igaz, csak hogy a megle-petésnek is többféle forgalma van.

S ha valami lehet ecclatáns példa arra, hogy Alsófehérmegyében, — hol még miad tekintélyes intelligencia létezik — ezuttal nem foglalták el helyüket a régi és morális irányban haladó bajnokok, s hogy e felett azok, — kik szerették volna tovább is úgy üzni politikájukat, hogy az eddigi hangadok aegise mellett, mások népszerűtlenségével, az uszály-horidozók által, magoknak, örök dicsőségű lobort emeltessenek — töprenkedtek s aggodalmukat szer-teszt különböző hangokon s embereik által ki is fe-jezték, azon fényes példa az, hogy alispáni jelölt csupán a megválasztott főjegyző volt, ki, hogy mi-

\*) Készséggel ajánljuk fel mi is, lapunkat a gyűlésre és az adományok nyugtatására s részünkről is a legmegle-gben felkérjük olvasóinkat a szerencsétlenek ügyének nagylelkű felkarolásának.

Szerk.

lyen adminisztratív képesség, tanúságul szolgálhat, volt csecesmő szolgabírósa, mert a P. V. E. fel-lépését komolyan — határozottan tudjuk, hogy nem akart alispán lenni — nem tarthatjuk; ámbár bizo-nyos aljegyzői hang elég ügyesen fejezte ki kéte-lyeit, a 20 szavazást kérő bizottsági tagságának valósága felett, hogy annál inkább komolyan és kétségessnek tűnjék ki az alispáni választás. Holott a jelen körülmények között, bár miképp is, de nem költött fel senkiben a vágy alispáni aspiratiokat.

A választásnál lévén, nem tartjuk megveteadó-nek azon érvet sem, melyet kis r. l. az erdősi ál-lomás betöltésének elhalasztása tárgyában megemli-tett, mert mi nem csak színtalnak mögött, hanem a gyűlésben a kijelölő bizottság által is elmondott; fontosabb azon része, hogy az erdélyi ev. ref. egyik egyházmegye gondnoka és az állandó igazgatónak tagja, az Eayeden lakó főispán Pogány György ő méltóságának elnöklété alatt, meg lehetett választani megyei erdőszelek azon egyént, kit az erdélyi ev. ref. egyházkerület, tehát egy legislatív testület az enyedi collégium erdősi állomásából elbocsátott hű-telenségért s kit ezért ha más nemű büntetés nem is ért, a morális snjtotta egy hazarész előtt egy nagy felekezet által.

Hol s ki által effélék történhetnek, bajosan jellemezhet egyebet a „lég” rothadásánál.

Csoda-e, ha a becsületesség követelményét kö-vetők a Curtius szerepére vállalkoztak?

Hogyan? a díszes főispáni ebéd jó hangulatot keltett? Lám, lám, kis hamis, ne tegye magát, ma-ga vallja be, hogy a gyűlésben, sem a szép közönség örömteljes emelkedettsége, sem a főispán tapintatos vezetésének áradozása, sem az alispáni jelentés ra-gyogása, sem a nagyjára nem illetékes szájak él-jenzései, nem keltettek fel semmi „jó” hangulatot; mert ha fölkeltek volna, nem mondhatná azt a főispáni ebédről. Pedig hogy „itt” keltett, az bizo-nyos, hallatszott a tereméből jó messze is. Hogy is ne! hisz ott volt Kerekes a rimszátyár, ki roz nyelvkek szerint stafétálter a gyűlés kedvverité-sére és a pogány cultus művelésére, oda hivatott. S hogy „keltett” „jó” kedvet a sok „toaszt” és „tus” kár volt a hivatalnokokon kívül fel nem említeni a Dr. Kovács Ödön kedves ömlengéseit, a hű, gyors (?) igazságszolgálat, tapintatos (s főleg a város tiszt-ságára nagyon ügyelő városi főhadnagy urra és He-gedűs János kenetteljes nyájassággal üdvözlő kíván-ságát új alispán Csátára, mely szerint használja lágy libatollát.

(Folyt. köv.)

## Udvarhely, urnapján.

„Böse Leute haben keine Lieder.“

Seume.

A székely anyaváros, ez a tisztos matrona, a kinek annyi szép leánya és annyi ripacos ragyás fia van, olyan kedves piros pünkösdi napját még soha sem ünnepelt, mint az idén. Évei és a borús idő dacára oly díszes mezbe is öltözött, oly derült ke-délyű, oly vendégszerető, s mintegy a Szt. lélek tü-zétől áthatott, oly lelkesült vala, mintha csak leg-szebbik leányának eljegyzési örömmünepét ülte volna meg. Nem is volt különben: mert fiatal dalárdája, e valóban legszebbik leánya, fényes zászlószentelési ünnepélye által, az ének- és zeneművészet geniúsá-nak lön eljegyezve. Vajha időmultán ezen eljegyzést eme szép művészeti ággal kötendő örökös frigy vál-taná föl!

Az ünnepély részleteit ismeri már az olvasó. Legyen szabad nekem eszmétársulatnál fogva a da-lárdágy érdekében átalában, egy pár reflexiot szin-tén kockáztatnom.

Sokan voltak a hivatalosak, de megjelenésük-kel csak a kolozsvári, marosvásárhelyi és az-keresz-turi testvéregyesületek szerencsétlenek. Sajnáljuk, hogy a kimaradtak a megjelentek fölötti áradozó örö-meikben nem osztozhattak. Jöttek helyettük mások, kiket nem hívtunk, annál kevésbé vártunk, de a kik tolakodólag meg is megjelenének: eljött a szürke menny bakkancsok köpenyével, néha csurgó, csa-pós esőjével, hanem — a mint Petőfi mondaná — lezártatott volna mirolunk az eső minden ruhát, de nem a vidor jó kedvet, a lelkesedést, a harmo-niát, — aztán ezen kívül ott ólálkodott még a háttérben: a fekete sárgaságban slylódó epés irig-yés csontváza, a durvaságával kórkedő élelmesség mérges pókja; a közérkölség foltoz pófájú madár-ijesztője; a civilisatiónak mindenki haladó kerekét megugató önző stabilitismus komondorja — ott kul-logtak, mint a széki és városi szövethetzett clique-nek és claqueur-jeinek béreuczei — csakhogy senki, senki sem hederített a rájuk s kis uri betyárságuk kicsinylő gögje a sikerült polgári ünnepély harmoni-ájának lelkesítő szellemi hatását nem zavarta, nem hiusitbatta meg.

És vajjon honnan van ez a nevétséges, honnan ez a zugellenszenv? Hát csak onnan biz a, mert ez a dalárda egy oly szép virulásnak indult oázis, a melynek lelkes önkéntesei már is dicsőrepe szelidítő hódításokat miveltek, az eddigi vak eszközzel használt szenvedélyek sivatagján; mert ezen fiatal egye-sület nem a demagógia hajhászására, hanem művé-szi czélok elérésére alakult; mert fölzenlent zászló-ja körül nem kebl és vidéki egyesek zsebvágó ér-dekeiért dulakodó, elámitott korteshad csoportosul; és mert — dalárdánk kezdeményezése folytán — a honfiai és honleányi áldozatkészségnek minálunk oly ritkaszép és dus-gazdag oltárát láttuk füstölögni, a milyenen áldozni és a milyen előtt térdelni az ócsárló cliquet és claqueur-jeit nem látta soha senki sem.

Az efféle provinciális magyar virtus burján-

zása — egyes működők és ügybarátok némi bészán-tásán kívül — ma már lényegileg nem sokat árt ezen művészeti ág fejlődésének, noha annál búsitobb bi-zonyítványt nyújt a kicsinylőleg lenéző nyeglék pri-mitiv közművelődési fogalmairól.

Se bajl azért hát — nehogy elhiggyék magu-kat — ne is bibelődjünk velük. Ugy is lejárnak, ugy is kimennek divatból, mert ezt követeli a társadal-mi, a politikai reform és a természet logicája.

Tekintsünk csak a maroknyi Schweitzra, a nagy Németországra, és észleljük minő jelentősége volt és van ott, különösen az ének és zeneművészet mű-velésének társadalmi, közművelődési és nemzelgaz-dasági tekintetben; elmélkedjünk e tárgy fölött ko-molyan, tanulmányozzuk azt behatóbban, s kevesebb kicsinylő felületességgel, mint eddig tévők, s azon meggyőződésre fogunk jutni, hogy ha van nemzet, a melynek érdekében áll a művészet ezen ágát fej-lesztetni s fokozatos idomítás útján valaha europai színvonalra emelni, ugy bizonyára a magyar az! a melynek ennél kihatóbb propágandáját — eredetisé-génél fogva — nem ismerem.

Épen ezért — a mint egy pohárköszöntő szin-tén kiemelé — a hazai dal- és zenegyűletek ügye, azoknak élete, működése és fölvirágzása — szoro-san összefüggvén nemzetünk kulturai életének fej-lesztésével — sokkal nagyobb fontosságu és nagyobb horderővel bír, „mint képzélik némely ázsiai fogal-mu, gyakran a nevétséggig kicsinylő, lenéző és pöf-feszkedő pátriótáink, a milyenekkel hazánkban — fájdalom — még a műveltebb, intelligensőbb kö-rökben is gyakran találkozzunk.“ A kik előtt — nem oly régen — még a legkitűnőbb hazai színművész is csak hitvány komédiás volt azok előtt, az igény-telen dalárdista, plane az már nem is lehet más, mint szintén hitvány énekes koldus! Pedig higgyék el az urak, hogy ezen könyvemlően fitymált embe-rek, a magyar nemzeti dal- és magyar zene műve-lése, annak fejlesztése és gyakorlati érvényesítése által a honpolgári és erkölcsi kötelességek egyik leg-szebbikét teljesítik!

Igen. Az említett egyesületek vannak hivatta, a már már hazánkban is örvendetes fejlődésnek in-dult ének- és zeneművészetet, ezen legkihatóbb köz-művelődési és legtisztább erkölcsnemesítő szellemi közeget s annak jelesebb termékeit a gyakorlati életben érvényesíteni, azokat mintegy populárizálni, nép-szerűekké tenni; ezek vannak hivatta, a dal és ze-ne varázs hatása által, a szépek érzetét ébresztve fejleszteni; a szívet és kedélyt az észszel harmóniába hozni; az izlést finomitva nemesíteni; a hazafiai ér-zület lángját ápolva lobogtatni; szóval: a társadal-mi életet műfílése tekintetében mintegy reformálni, átalakítani; és végül ezen üttörő egyesületek vannak hivatta, harmonikus egyetértéssel, laukadatlan ügy-buzgalommal és megfeszített igyekezettel közremű-ködni ama magasabb célzólé, hogy a magyar nem-zeti dalnak és magyar zenének — fokozatos műve-lés s művészeti idomítás útján — majd idővel, az egész művelt világ előtt jogosult elismerés bizto-sittassák.

És ime ezen ügynek emelt emlékoszlopot, en-nek hozott buzditó áldozatot Lázár Mihály városi főispán emelkedett szellemű neje, született Gilyén Anna ő nagysága, a ki az udvarhelyi dalárdát egy nagyon értékes, nagyon gyönyörű zász-lóval ajándékozta meg; és szintén ezen ügyet ka-rolta föl Lázár Mihály főispán, a ki a zászlószentelési ünnepélyességek költségeinek legnagyobb rés-zét — mint bőkezű házigazda — hordozta, kije-lentvén egyszersmind ráadásul nyilvánosan, hogy ez-zel városunk szellemi érdekei emelésére célzó áldo-zatkészségük tiszta forrása kimerítve, közérde-kü tetteik sora befejezve nincs... És ime a hídvegi cli-que öt mégis sárral dobálja, s ezen útszéli passio-nak kakuktojásait plane az „Üstökös” hasábjain rakogatja le, és Jókai e szemetet fölcsédi, pedig La-borfalvi Róza ő nagysága országos hírű magyar mű-vész nő és Jókai ur — mint jó magyar poeta — maga is nagy művész, s mint ilyennek nem kellene eltűnnie, hogy lapjában a cigánynóta a magyar nem-zeti dalt arcul csapdossa.

Milyen nevétséges! Az „Üstökös”-ben azért hullatnak krokodilkönyveket, hogy L. M. és neje miért nem hozták ezen áldozatot inkább egy nép-iskola alapjára? pedig az ócsárlás, a kárhóztás ré-szükrol akkor sem maradt volna el, mert az ők ér-dekeinek ép oly kevésse van előnyére a népiskola, mint akár a dalárda. A sötétség ragadozó madarai semmiféle alakban sem szenvedhetik a fényt, a vi-lágosságot. (Vagy hát hadd lássuk őket akárcsak egy fillérrel valamelyik népiskola alapjánál, avagy egye-bütt hol a közérdek követeli?) Az sem igaz, hogy a város az ünnepélyre 2.000 forintot dobott volna ki, mert egy batkát sem adott, hanem ad a szegénysorsu tanköteles fiú és leány gyermekeknek — fílekezeti különbség nélkül — évenként 600 fo-rintot, és adni fog egy ének és zeneiskola alapjá-nak megvételére; az is alaptalan denuntiatio, az is vastag filentés, mintha a városi főispán a Kis Ger-gely százados ünnepélyére mit sem adományozott volna, tessék csak jobban végére járni, ott van ő ott is az adakozók között.

Külöben az egész pórias ellenszenv nyitja tel-jes meztelenségben ott rejlik, hogy a fészkelődő clique-re nézve, a városi főispán és neje áldozata, a melyhez akár csak ezredrészen is hasonlót, vala-mely közérdekű ügy oltárán, annak minden nemzet-sége sem mutasson föl soha — igen érzékenyen com-promittáló provocacónak tűnővöl, annak lehető el-lensúlyozására a kisebbités szennyes szótárát utolsó betűig ki kell meríteniök. Ezt követeli a sülyedő cli-que-politika ősi taktikája.

En nem tartozom sem az obligatus ócsárlók, sem az olcsó tömjénezők sorába, s épen azért az ékesen beszélő tények előtt tisztelettel kalapot emelve, az ügy és igazság érdekében ennyit elmondani kötelességemnek ismertem.

Egy dilettans.

### Az új franczia miniszterium.

Mindig nehezebbé és nehezebbé válik a kevés-sel ezelőtt feltűnt franczia államférfiaknak hű jellemrajzát adni azon egyszerű okból, mert a férfiak a legtöbb esetben saját honfitársaik előtt is ismeretlenek.

Thiers, ugyisíten környezete: Dufaure. Rémusat, Casimir, Perier, Jules Simon fölött könnyű volt ítéletet hozni, s ezen ítéletet indokolni. Valamennyien, még mielőtt a kormánypadokra jutottak volna, hosszú évek során mint írók, szónokok és államférfiak működtek több-kevesebb szerencsével. Vapereau az ő sok oldalról megtámadott, de sokat használt: „Dictionnaire de Contemporains”-jában bő anyagot szolgáltat a férfiak jellemzésére. Mac-Mahon marsal elég változatos jeletpályával bír, hogy bármely publicista irhasson róla. Mah-Mahon azonpillanatban kiemelkedett a közönséges emberek sorából, midőn a Malakoff-erődöt hadosztálya élén elfoglalta, midőn Megentánál hazájának győzelmet aratott s Sedannál hazájaért vért ontotta. Kétségkívül nagy érdem a commune leveretése s egy teljesen demoralizált nagy hadsereg organisatiója, melyet ő segített elő. Mac-Mahon tehát sokat tett, mielőtt arra lett volna hivatva, hogy Thierst a franczia köztársaság elnökségében helyettesítse.

Brogie hg is széles körben ismert férfiú volt, még mielőtt ügyessége és szerencséje folytán ama parlamentáris cselszövénnyé tejővé lett, mely Thierst megbuktatta.

De mit mondjunk az utóbbi időben egyszerre híressé vált franczia államférfiakról: Cissey tábornokról, Grivard, Cailloux, Tailhand, Montaigne és Camontrol? Vapereau mélyen hallgat a nevezetességekről s még a „Figaro” és a „Journal de Paris” is, kik azon feladatot tűzték elé, hogy minden nevezetességet lefolytassanak, mely a közönség figyelmét magára vonja, s kik nem riadnak vissza semmiféle indiscretiótól, hogy céljukat elérjék, — a jelen esetben kénytelenek magukat incompetenseknek nyilvánítni.

E lapokban azt olvassuk, hogy a nevezett urak közül az egyik tábornok, a többiek így következnek egymásután mesterségükre nézve: ügyvéd, mérnök, községi tanácsos, admiralis és journalista. Mindegyik ezek közül épen oly kevés ad alkalmat a legjobbakaróbb, mint a legrosszakaratúbb kritikának dícséretre, vagy gúncsra.

A francziák, úgy látszik, mag vannak elégedve azzal, hogy azon férfiak, kik jelenleg a franczia kormánypadokra meghívtak, nem bírnak igényével arra, hogy nevezetes embereknek tartás magukat. A francziák és pedig nem egészen alaptalanul, félnek a nagy emberektől, s azt hiszik, hogy ezen egyszerű s igénytelen napszámok, kiket a legutóbbi parlamentáris válság hozott napvilágra, több hajlammal fog-nak birni Franciaország javára működni, mint bizonyos magas állású személyiségek, kiket azon gyauu terhel, hogy egyéni érdekeiket az országéi fölé helyezik.

A jelenlegi kormány jelentősége az ő jelentéktelenségében áll; czélja az, hogy a létező pártok közül egyiknek se álljon utójában; feladata: a semmittevés. A francziák a nyugalom miniszteriumának hívják: Ministère de la détente. Legkiválóbb tagjai Cissey tábornok, Decazes herczeg, azután Magne és de Fourton.

Cissey tábornok alacsony termetű, igénytelen alak. Arcza nem épen csunya; valódi franczia jellemű: keskeny magas homlok, élénk, okos szemek, óles vonások. Arcvonásai némi maliát árulnak el: de általában azt állják, hogy egyenes lelkű, őszinte ember. Magatartása a kamrában, hol mint Thiers hadügyminisztere gyakran megjelent, mindig feltűnő, mert sajátos volt. Ő a legrövidebb szónok, a ki csak a hosszadalmas szónokoktól hemzsező nemzetgyűlésben találhat. Legfontosabb bsszédei öt percig tartanak; legbösszabb mondatai tíz szóból állnak. Lassan, kimértén, lecsüggesztett fővel megy föl a szószerkekre, ott mindkét kezébe támaszkodik, minék folytán taglejtései igea egyszerűvé válnak, s elkezd mondani röviden, jól érthető hangon, a mit mondani akar. A mint a rövid beszédet elvégezte, elhagyja a szószerket, a nélkül, hogy a hatással, melyet előidézett, sokat törődne.

(Vége követ.)

### A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapest: június 13. 10 ó. 10 p. d. e.  
Érkezett, június 13. 10 ó. 38 p. d. e.

A képviselőház tegnap rövid ülésben elfogadta az ügyvédi rendtartás hátraleékos pontjait; több jelentéktelen ügyet végezett. Kormányunk Bécsben nem kölcsön, hanem nagyobb összegek előlegezése végett alkudozott; a Rotschild consortium ily műveletre hajlandónak mutatkozik. A központi bizottság foly-

tatja a választó novella tárgyalását; a ház pénteken kezdí tárgyalni.

## NAPI HIREK.

Kolozsvár, június 13. 1874.

— A városi képviselő bizottság tegnap gyűlésén ismét nagyobb vitára adott alkalmat a pálinka-accis ügye. A meghatározott egy raktárra nézve senki sem pályáztán, a szabizottság azon javaslatot terjesztette be, hogy most már két raktár engedélyeztessék az előbbi javaslathoz képest azon különbséggel, hogy a raktárakból öt vedren alól közönséges pálinkát ne lehessen kapni; a gyűlés hosszabb vita után elfogadta az indítványt. Megállítván a kezelő személyzet és évdijait, a polgármester 3 bizottsági tag kiküldését hozta javaslatba, mely a kezelés felett a legfőbb felügyeletet gyakorolja, a gyűlés azonban a tanácsot bizta meg e felügyelettel, reá hárulván az evel járó felelősség is. Végül felolvasott Széki Miklós gyógyszerész kérvénye, hogy az ötödik győgytárt ne éppen a bizottság által kitűzött helyen, hanem két házszámmal távolabb állíthassa fel; kérelme helybenhagyott.

— A nyári színház épülete előtt ma reggel 7 óra előtt végbement ünnepély jelentékeny művelődésügyi mozzanatot inagurált. Közönség és színész egyiránt örömmel várta a napot: az, mert a művelődésnek és élvezetnek új temploma nyílt, ez meg, mert általa a vándorpályának vége szakadt s egy biztosabb jövő derült képe: a nemzeti színészetnek állandósítása örvendetesen megvalósult. A színház előtt hullámozó sokaság nagy érdekltséggel várta a zászlófelvonás ünnepélyét, végre a mozsárgyűk megdörrennek s néhány másodperc alatt a nemzeti színű lobogó ott pompázott a czimerdíszben álló homlokzaton. Egyidejűleg ezzel a színpad fölötti épületszárnyra is lobogó tűzetett. A kardalombok pedig a zászlós épület előtt foglaltak helyet s Kölcsey „Himnus”-ának elzengése után, a színház zenekar mozsárgyűkűdörgése közötta Rákoczy indulóra gyűjtött; egy munkás pedig háromszoros óljent mondott a derék trium virátusra: Zimmermann, Korbuly Bogdán és Fehérvári urakra. Ezzel a szépjelenet — habár a munka nemis — véget ért, hogy este folytatását lássa a színielőadásban s a fáklyás szerenádban.

— A katonazenekar tegnap este takarodót fűtt s a szép alkony és jeles zenedallamok igen sok nézőt vonzottak b. monostor utozába. A Mars szolgálatába szegődött Orpheusokjátéka már vége felé járt, midőn a nevezett utcaszeglet egyik csapszékéből egymással czivódó és verekedő pár tántorgott ki s a zavargók dissonans hangjai csakhamar e jelenetre fordították a közönség figyelmét. Szerencsére a rendőri beavatkozás hamar élet vette a botrányos jelenetnek, bekisérván a zavargót. A közönség némely része azonban védelmére kelt a bűnös esendzavarónak s itt ott a kötelességet teljesítő rendőr eilen durva kifakadások valának hallhatók. Valóban a jog és a kölcserzet nem a legszebb képének tarthatjuk e jelenséget.

— Az egyetemi gyógyszerészettan hallgatók a Rózsáliget pompás tánczfröndjéu mára tervezett tavaszi mulatságukat, a nyári színház megnyitásával járó ünnepélyességek miatt, holnapra, vasárnapra tették át. Ez intézkedés azt hisszük csak előnyére válik a derék ifjuság időtöltésének.

— A helybeli lövész-egylet igazgató választmánya a jutalmak kitűzésére nézve, oly intézkedést léptetett életbe, melynélfogva ezután a kezdő lövészek is jutalomban részesülhetnek. Az eddigi jutalmakat ugyanis a szerencsedíj kivételével megszüntette s kimondotta, miként ezután 5 körölvés után egy jutalom fog kiosztatni.

— A kolozsvári Dalkör az országos dalárünnepély költségei fedezésére, a jövő hó elején, valószínűleg július 5-én egy rendkívüli dalestélyt rendez Kitűnő műsor, zene és tánc a megszokott szép sikert ígéri ezuttal is derék dalárainak.

— A kolozsvári ev. ref. „egyházi énekar” f. évi június 28-án dalestélylyel egybekötött zártkörű tánczvigalmat rendez az „Angol királyné”-ban. Köszönnjük dalárainak a vigalmi estélyek sorompójában és sikert kívánunk vállalkozásukhoz.

— Az erdélyi gazdák harmadik vándorgyűlése, mint az „E. G.” biztos forrásból értesül, folyó évi october elején Déván meg fog tartatni. Hunyadme-gye lelkes közönsége mindent elkövet, hogy e kedvezőtlen körülmények miatt távolról elhalasztott gyűlés és tárlat minél fényesebben sikerüljön; a részletesebb tárgyalások a dévai intéző választmány és az erdélyi gazd. egylet között most folynak és reméljük, hogy a megállapított programot mielőbb kö-zölbelyük.

— A bécsi tudomány-egyetem hallgatói közt a szorosán vett Magyarországból . . . 789  
s- erdélyi részből . . . 96  
Horvátországból . . . 41  
Tótországból . . . 27  
Határőrvidékről . . . 31

Összesen . . . 984  
a műgyetemen  
Magyarországból (szorosán) . . . 135  
Erdélyből . . . 17  
Horvátországból . . . 25  
Tótországból . . . 27  
Összesen . . . 204

s így mind a két egyetemen együtt véve nem kevesebb, mint 1188 magyarországi illetőségű hallgató vett részt a felsőbb tudományos előadásokban az 1872—3-iki tanévben.

Tömeges részvét kétségkívül.

— Halálozás. E hó 9-én kísérté ki öröknyugalomra Felőrben Belső-olnok megye majdnem összes birtokossága és értelmisége, közrészvételt Csik-tusnádi Betegh Klement, a megye volt országos képviselőjét és alispánját, az őszinte jellemű, becsületes embert és derék családfőt. Béke poraira!

— Szászvárosszék és város törvényhatóságának két küldöttje: Lészay László tanár és Tinku tanár tiszteletgel a belügyminiszternél, arra kérvén a minisztert, hogy Szászvárosszék ne csatoltassék N.-Szebenhez, hanem inkább Hunyadhoz, és a székhely ezen esetben Szászvárossra létesessék át, mint a mely város Déva ellenében a kellő hivatali helyiségekkel s tisztviselői lakásokkal rendelkezik.

— Fogaras vidék és város küldöttsége tiszteletgel az utóbbi napokban a ministereknél, és a pártelőkben s az egyes pártvezérekénél, a törvényhatóságok azon kérelmével, hogy Fogarasvidék tv.-hatósága jövőre is önállóan fentartassék. A küldöttséget Benedek Gyula, a törvényhatóság egyik kerületének volt képviselője mutatta be.

— N.-Szebenből írják, hogy az államgymnasium ifjusága által rendezett s a kedvezőtlen idő miatt háromszor is elnapolt májális, e hó 8-án tartott meg, fényes eredménnyel. A tanári kar sokkott szívéllyességgel vett részt a mulatságban s azt mindenkép emelni igyekezett. Szeben szépei nemzetiségre való tekintet nélkül nagy számmal jelentek meg.

— A világhírű régész Davis a jövő év folytán nagy mérvű ásátásokat szándékozik eszközölni Karthago területén. Az ásátások egy részének eredménye a tunisi muzeumba kerül, a többi rész pedig azon országok régészeti kincseit képezni, melyek a munkálkodási költségekhez segédkezet nyújtanak. A tudós tanár jelenleg Tunisban időz, hogy a bey kormányával e tárgyban alkudozzék.

— Orges miniszteri tanácsos a közös külügyminiszteriumban, a lóvonatu vasuti kocsirol lelépve elcsuszott és lábát törte. Amputálni kellett és ennek folytán meghalt. Orges igen tudományosan képzett férfiú volt.

— A székely közművelődési és anyagi érdekek előmozdítását czélzó javaslatok kidolgozására kiküldött 15-ös bizottság ma d. u. 5 órakor, az országházban ülést tart, melyen az albizottság munkálata fog benyújtatni és tárgyaltatni.

— Az indusok szent folyóját, a Gangest, Calcuta mellett áthidalták. Ez az első az egész folyamon. Használatra e hó 8-án adták át a közönségnek.

— Érdekes lelet. Görzből, június 7-ről írják a bécsi „Presse”-nek: A szomszéd Cividale-ben, a longobardok Civitas Anstriae-jában, a lefolyt hónap utolsó napjainak egyikén a piazza di Paolo diaconon néhány munkás, kik épen vízvezetékű csövek lerakásával foglalkoztak, három méternyi mélységben kőfalra akadtak. Minthogy a falba alatt kincset véltek, de Portis polgármestert azonnal értesítették a fölfedezésről, ki az ottani muzeum igazgatójával és a praetorral, kikhez még a kíváncsiak egész tömege csatlakozott, megjelent a helyszínen és megparancsolt, hogy nagy óvatossággal tovább ássanak. A kőfalba eltávolított s könnyű földréteg után síremlékre bukkantak; felnyitattott és egy harczosnak csak gyér csontjait tartalmazta, ki az emléken talált fegyverek és ékszerék után itélve, magas rangu lehetett. Találtak a sirban egy kardot, lándzsát, sisakot, sarkantyukat, arany csatot, kilencz gémánttal ékítve, azután két kisebb aranyozott keresztet bronzból, egy üvegeske nagyon tisztá vízzel, azután egy nagyon szép, arannyal himzett ruha darabjait. Valsemly feliratnak eleinte nyomát se találták és nem tudták, hogy ki lehetett egykor e feltalált hulla. Csak e hó 2-án, midőn a síremlék fedeléről egy vékony mésszréteget eltávolítottak, tűnt föl durva, latin írásjegyekkel e szó: Gusal. Most tisztában voltak, hogy a síremlékben a longobárd Giszulf herczeg hüllájával van dolguk. Ez tudvalevőleg a nagy longobárd királynak, Aldiunnak öccse volt, kit ez Friaul longobárd keleti tartomány herczegévé nevezett ki 611. esztendőben az országát megtámadó avarok elleni csatában számos hűveivel együtt elesett. Az avarok Giszulf özvegyének, Romildának árulása folytán, persze csak rövid időre, hatalmukba kerítették a várost. Az érdekes lelet átadott az ottani muzeumnak, mely gazdag históriai nevezetességekben.

— Petrarca költő ötszázados halálozási napját, f. évi június hó 18-án nagy kegyelettel fogják megünnepelni, nemcsak Arezzóban, mint születéshelyén, hanem általában egész Olaszországban. Különdsen Pádubán, hol a költő Velence után talán életének legnagyobb részét töltötte, már megalakult a rendező bizottság, mely mindent el fog követni hogy azon ünnepélyt tudományos szempontból is jelentőségre emelje, mely a classicismus ujra ébresztő-jének, s egyuttal a humanismus kiválóan nagy barátjának tiszteletére szenteltetik. Meghívásokat küldtek mindazon külföldi tudósoknak is, kik maguknak a költő művei fordítása, vagy magyarázata által érdemeket szereztek.

— Egy ember, a kinek nagyon sok ideje volt, kiszámította, hogy a bodeni tó fölülete 8 és fél négyzadmértőföld, azaz 5682 millió négszöglet. A föld egész kerekégén van 1430 millió ember, egy

4 emberrenegyszögletnyi teret számítva, tehát az egész emberiségelférne a bodeni tó fölületén, föltéve, hogy ez oly erősen befágya, miszerint e roppant súlyt elbírá. Azt is kiszámította továbbá, hogy ha az a 1430. millió ember egyszerre mind leszakadna az émitett tóba, annak víztükre csak egy fél lábball emelkedne.

— A Tiberis ágyának szabályozása, illetőleg a piszkos vízű s e mellett könnyen áradó folyónak Róma alól való elvezetése már régóta kedvencz vesszőárpáját képezi egytársaságnak, melynek élén a duszadag Torlonia herczeg áll. Első czél lenne e mellett a város biztosítása, a második pedig felkutatása azon műkincseknek, melyek a Tiberis iszapjában hevernek remélhetőleg. A terv azonban aligha jámbor obajtás nem marad, miután megvalósításának költségei nem kevesebbre, mint 42 millió lírára raggnának, ennyi pénzt pedig ily aránylag kevés gyümölcsöző vállalatra felhajtani teljes lebetetlenségnek látszik. Magához a kisajátításhoz 10 millió szükségeltetnék a tervezet szerint, az új hidakhoz és töltésekhez pedig 16.

— Lapuk 128. és 129. számában a „Bel-föld” rovat alatt S.-Szt.Györgyről keltezett czáfolat végéről kimaradt az író, Künle József ur neve, mit megkeresés folytán szükségesnek tartottunk után-pótolni.

— A „M. P.” szerkesztője, t. K. Papp Miklós ur, szóbeli megkeresésre van szerencsém kijelenteni, hogy a „Kelet” 131 ik sz. Nyilnterében megjelent cikk e helyével: „Ha akarom a lerántás becsületes (!?) mesteriségének föl-kent czéh mestere” legkevésbbé lehetett számdékom K. Papp Miklós urnak polgári becsületét érinteni, annál kevésbbé azt megtámadni, a kérdéses becsületes (!?) jelző különben is tárgyra és nem személyre vonatkoztván. Amicus personae, inimicus causae. Ezzel kapcsolatban megemlítem, hogy a jelzett cikk utolsó harmadik sorában e szó után ont a Kolozsvár kimaradt, egyéb jelentéktelen saját hibát nem számítván. Ferenczy Alajos, tanár.

### Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Június 11-én 5% Metalliques 69.30 ft. Kamat  
— 5% Nemzeti kölcsön 74.45 ft. 1860  
Kölcsön 107.50 Bankrészevény 936 Hitelintézeti  
részevények 216.50 London 111.55 ft. st. Ezüst 105.7g  
Cs.kir. arany — Napoleondó 8.94.

Urbéri kötvények: Magyarországi 74.25. Temesi 73.50 Erdélyi 71.50. Horvátországi 77.—

### Jelzalog kölcsönöket.

A birodalom bármely részében, telek könnyezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvviszonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

### Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, Óvár, bástya utca 6 szám.

Ugyanott van a nyitrai gépgyár erdélyi egyedüli főraktára, hol mindennemű gazdasági gépek kaphatók vagy megrendelhetők.

Nagyobb gépeknél részletfizetések is elfogadtnak. (Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4-ig.)

### Feladv. szerkesztő: Szász Béla.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: az igen kellemes

### Revalesciere Du Barry

Londonból. (169—209)

Minden szenvedőnek egészsége a felicitat Revalesciere du Barry által, a mely gyógyszer használása és költség nélkül a következő betegségeket gyógyítja: Gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyakbántás, légszét, hűdőség, s vesebajokat, tuberculoset, aszkórt, asztmát, hurutot, emésztési hiányt, dürgelést, vérast, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, viaskort, hideglázt, szédülést, vértelenséget, tüdőaszt éme gygést és hányást még teherben is, diabetest, bñkomor-ságot, oványáságot, csúzt, kövesvényt, sápkórt. Kivonat 78-000 bizonyítványból gyógyulásokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak.

68471. sz. bizonyítvány.

Prunetto (Mondovi mellett) 26. okt. 1873.  
Uram! Birtosítatom ön, hogy a mióta a családát Revalesciere du Barryt használok, az az két év óta, agykorom nehézségeit nem érzem, sem 84 évem tartát. Lábasaim ismét karcsuk, látásom oly jó, hogy nincs szemüvegre szükségem; gyomrom erős, mint 30 éves koromban — szóval megijodva érzem magam; piédállok, gyúntatok, betegletek látogtok, me lehetős hosszú utakat teszek gyalog, essem tiszta, emlékező tehetségem friss. Kérem e nyilatkozatomat közzétenni, a hol önnek tetszik Alkalmazt szolgája

Castelli Péter, abbé,

bachal- és titúd prunetói piébános a mondó-vii kerületben

75705. sz. bizonyítv.

Bécs, Praterstr. 22. május 1871.

Hálával tartozom önnek azon eredményért, amelyet kitűnő Revalesciereje rajtam gyakorolt. Gyakran szenvedtem t. i. gyomorgörcsben, hurutban és vérhasban, a melyekből kitűnő szere megmentett.

Grossmann L.

Táplálékban lévő a husnál, a Revalesciere átlásánál s gyermekekénél 50-szer olcsóbb a gyógyszeré.

1/2 fontos bádagszélcselvény 1 ft. 40 kr. 1 font 2 ft. 50 kr. 2 font 4 ft. 50 kr. 3 font 6 ft. 50 kr. 4 font 8 ft. 50 kr. 5 font 10 ft. 50 kr. 6 font 12 ft. 50 kr. 7 font 14 ft. 50 kr. 8 font 16 ft. 50 kr. 9 font 18 ft. 50 kr. 10 font 20 ft. 50 kr. 11 font 22 ft. 50 kr. 12 font 24 ft. 50 kr. 13 font 26 ft. 50 kr. 14 font 28 ft. 50 kr. 15 font 30 ft. 50 kr. 16 font 32 ft. 50 kr. 17 font 34 ft. 50 kr. 18 font 36 ft. 50 kr. 19 font 38 ft. 50 kr. 20 font 40 ft. 50 kr. 21 font 42 ft. 50 kr. 22 font 44 ft. 50 kr. 23 font 46 ft. 50 kr. 24 font 48 ft. 50 kr. 25 font 50 ft. 50 kr. 26 font 52 ft. 50 kr. 27 font 54 ft. 50 kr. 28 font 56 ft. 50 kr. 29 font 58 ft. 50 kr. 30 font 60 ft. 50 kr. 31 font 62 ft. 50 kr. 32 font 64 ft. 50 kr. 33 font 66 ft. 50 kr. 34 font 68 ft. 50 kr. 35 font 70 ft. 50 kr. 36 font 72 ft. 50 kr. 37 font 74 ft. 50 kr. 38 font 76 ft. 50 kr. 39 font 78 ft. 50 kr. 40 font 80 ft. 50 kr. 41 font 82 ft. 50 kr. 42 font 84 ft. 50 kr. 43 font 86 ft. 50 kr. 44 font 88 ft. 50 kr. 45 font 90 ft. 50 kr. 46 font 92 ft. 50 kr. 47 font 94 ft. 50 kr. 48 font 96 ft. 50 kr. 49 font 98 ft. 50 kr. 50 font 100 ft. 50 kr.

Kolozsvárt: Buder Károlyné. Debreczenben: Miklósvics István. „Kegyőhöz” címzett gyógyszerárban. Dunaföldvár: Nadler Pálné. Brassóban: Farkas Ede és Jekelmann. Gyula-Fehérvárt: Mihályes Zsigmond gyógyszerésznél. Marosvásárhely: Fogarassy Demeternél. Péntén: Török Józsefnél. Temesvárt: Quirinyi Alajos és a város gyógyszerárban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Művelődési Központ